

„Po skončení brigády jistě odejde pracovat mimo OKR“ se u ověřovacího souboru nevyskytla.

Mediánová hodnota stabilizačního koeficientu u ověřovacího souboru činila 1,995. To odpovídá hypotéze, že mezi střední hodnotou mnou vytvořeného stabilizačního koeficientu a mezi střední hodnotou ověřovacího souboru není statisticky významný rozdíl. Test nahodilosti nám říká, že iterace vytvořené v posloupnosti hodnot ověřovacího souboru nenarušují jeho nahodilé uspořádání. Soubor ověřovaných případů nám může tedy sloužit k posuzování účinnosti mnou navržené metodiky. Při použití χ^2 -testu pro srovnání empirických četností s očekávanými zjišťujeme, že mezi správnými a nesprávnými předpověďmi je významný statistický rozdíl.⁴

Tabulka 2

Škála pro vyhodnocení stabilizačního koeficientu

Rozmezí hodnot stabilizačního koeficientu	Předpokládané jednání brigádníka
0,48 – 2,00	Po skončení brigády odejde pracovat mimo OKR
2,01 – 6,58	Po skončení brigády zůstane pracovat v OKR nastálo

Domnívám se, že metodika, kterou jsem vytvořil pro určování jednání hornických brigádníků na Ostravsku ve vztahu k jejich fluktuaci či stabilizaci, se v podmínkách OKR může úspěšně používat. Na základě dalšího ověřování bych však zpřesnil škálu pro vyhodnocování stabilizačního koeficientu.

Tato vyhodnocovací škála plně odpovídá alternativnímu jednání brigádníků v OKR v souvislosti s jejich vztahem k stabilizaci.

Závěrem bych chtěl ještě dodat, že metodika, kterou jsem vytvořil na základě rozboru empirického materiálu, je použitelná potud, pokud se výrazně nezmění objektivní podmínky a okolnosti, které v rozhodující míře ovlivňují konkrétní subjektivní postoj brigádníka ke stabilizaci a tím i jeho jednání. Protože došlo k výrazným změnám objektivních podmínek a okolností fluktuace a stabilizace hornických brigádníků na Ostravsku (změna v celostátní bilanci pracovních sil, ukončení extenzivního rozvoje OKR a pod.), je třeba sociologický výzkum této problematiky opakovat, znovu propočíst hodnoty pro dotazník k určování stabilizačního koeficientu a upravit škálu pro jeho vyhodnocení.

Nikdy nedosáhneme stoprocentní účinnosti tohoto modelu. Avšak i kdyby předpovědi jednání brigádníků byly správné jen v 80 % případů, stále je to výrazný přínos pro možnost konkrétního využití výsledků sociologického výzkumu v praxi.

Učební pomůcka pro sociologické pracovníky

Používání složitějších elektronických přístrojů, měřičů a analyzátorů nese s sebou pro sociology oblast dosud neznámých problémů. Sociolog zpravidla přistupuje ke strojní zpracovatelské technice s počáteční nedůvěrou, protože doposud pracoval jen s klasickým arzenálem prostředků společenských věd. Může se též objevovat i opačný extrém, kdy sociolog věří technickým zařízením natolik, že se domnívá, že za něj vykonají podstatnou část práce při šetření.

Pro sociologa je velmi důležité, aby znal poměrně přesné hranice, kam může jít pomocí strojů při sondážní nebo statistické práci, aby si dovedl představit proces, kterým informace ve stroji procházejí, a mož-

nosti programových úloh, jež operátor a programátor stroji zadávají.

Pro tyto účely vyrobila firma Mondiale ve spolupráci se sociologickým ústavem pro výzkum veřejného mínění ve Vilvoorde (Belgie) přístroj, na kterém lze modelovat nejrůznější typy strojné zpracovatelných funkcí. Stroj nazvaný Didacton Automat je v podstatě reléovým přepojovačem s logickými obvody, na jejichž výstup je připojeno liniové registrační zařízení. Žák zadává stroji určité podmínky, a stroj vynáší výsledky v podobě grafické křivky odpovídající analogii zadaným funkcím. Opravu nebo změnu podmínek může žák nastavovat pomocí potenciometrů, a stroj vynáší na křivce podrobnou změnu podmínek a následky, které touto změnou na zadaném příkladu vznikají.

⁴ Zde jsem se opíral o práci Romana Reisenauera: *Metody matematické statistiky*, SNTL, Praha 1965.